

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - REPUBLIKA E MAQEDONISE SE VERIUT
АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ
AGJENCIA PËR MBIKËQYRJË TË FINANCIMIT
KAPITAL TË SIGURIMIT PENSIONAL
Бр.-Нр. 01-7449
28.05 2019 год.-viti
СКОПЈЕ - SHKUP

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО
ОСИГУРУВАЊЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА АГЕНЦИЈАТА ЗА
СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО
ОСИГУРУВАЊЕ ВО 2018 ГОДИНА

Скопје, мај 2019 година

СОДРЖИНА

Вовед

1	Организација и финансирање на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување	5
1.1	Организациска шема на Агенцијата	5
1.2	Работењето на Советот на експерти на Агенцијата	6
1.3	Финансирање на Агенцијата	8
2	Реализирани активности во извештајниот период	9
2.1	Супервизија на пензиските друштва и пензиските фондови	9
2.1.1	Вонтеренска супервизија	9
2.1.2	Теренска контрола на пензиските друштва, пензиските фондови и чуварите на имот	12
2.1.3	Комитет за оценка на ризици	13
2.1.4	Комисија за одлучување по прекршок	14
2.1.5	Судски постапки	14
3	Закони и подзаконски акти	15
4	Постапувања поврзани со правата на членовите, претставки и предлози	18
4.1	Известување на трајно и времено распределени лица во задолжителен пензиски фонд	18
4.2	Постапувања по барања	18
4.3	Постапувања по претставки и предлози	18
5	Активности поврзани со агенти на пензиските друштва	19
6	Развивање на свеста на јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови	20
7	Истражувања на мислење на членовите на задолжителните пензиски фондови	23
8	Статистичка анализа и изработка на извештаи за капитално финансирано пензиско осигурување	24
9	Развој на деловните процеси на Агенцијата	26
9.1	Информатичкиот капацитет на Агенцијата	26
10	Градење и јакнење на капацитетот на човечките ресурси на Агенцијата	27
10.1	Обука во земјата, учество на семинари и конференции	27
10.2	Обука во странство и учество на конференции	28
11	Соработка со институции и организации од земјата и од странство	29
11.1	Соработка со институции од земјата	29
11.2	Соработка со институции од странство и со меѓународни организации	30
12	Систем за управување со квалитет и систем за управување со информациска сигурност	31

ВОВЕД

Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (во натамошниот текст: „Агенцијата“) е формирана во рамките на реформата на пензискиот систем, врз основа на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 48/2009, 50/2010, 171/2010, 36/2011, 98/2012, 13/2013, 164/2013, 44/2014, 192/2015, 30/2016 и 21/2018) (во натамошниот текст: Законот). Согласно член 46 од Законот, Агенцијата има својство на правно лице со јавни овластувања утврдени со овој закон и со статут. Нејзин орган е Советот на експерти, а за својата работа одговара пред Собранието на Република Северна Македонија. Целта на нејзиното основање е заштита на интересите на членовите на пензиските фондови и поттикнување на развојот на капитално финансираното пензиско осигурување. Агенцијата врши супервизија на работењето на пензиските друштва и на задолжителните и доброволните пензиски фондови согласно член 47 од Законот, Агенцијата е надлежна:

- да издава, да повлекува и да одзема дозволи за основање на пензиски друштва и одобренија за управување со задолжителни и/или доброволни пензиски фондови;
- да врши супервизија на работењето на пензиските друштва и на пензиските фондови со кои тие управуваат, како и на чуварите на средствата на пензиските фондови и на странските менаџери на средства;
- да го промовира, да го организира и да го поттикнува развојот на капитално финансираното пензиско осигурување во Република Северна Македонија, во соработка со Министерството за труд и социјална политика и да ја развива свеста на јавноста за целите и за принципите на пензиските друштва и на пензиските фондови;
- да донесува акти согласно овој закон и согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, како и стручни упатства, прирачници и слично, во врска со капитално финансираното пензиско осигурување и да иницира донесување прописи и други акти во врска со пензиските друштва и со пензиските фондови со кои тие управуваат.

Во 2018 година, Агенцијата се грижеше за правата и интересите на 490.035 членови на приватните задолжителни пензиски фондови и за 24.388 членови на приватните доброволни пензиски фондови со вкупна вредност на средствата во сите фондови од над 1,07 милијарди евра.

Агенцијата продолжи да ја усовршува својата функција преку интензивирањето на теренската и на вонтеренската контрола на пензиските друштва и на пензиските фондови.

Вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и на доброволните пензиски фондови се вршеше континуирано, врз база на извештаи и информации доставени од

пензиските друштва и од останатите институции вклучени во системот, како што се: Фондот на Пензиското и Инвалидското Осигурување на Северна Македонија и чуварите на имот на пензиските фондови.

Во вториот и третиот квартал на 2018 година, беше извршена редовна теренска контрола на работењето на двете пензиски друштва и на нивното управување со средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (институционална и финансиска контрола), согласно „Годишниот план на Агенцијата за контрола на работењето на пензиските друштва“ за 2018 година. Контролата беше спроведена врз основа на оценка на ризици, непосредно, во просториите на двете друштва и продолжи, посредно во Агенцијата.

Агенцијата иницираше предлози за измена на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување до Министерството за труд и социјална политика и активно даваше придонес на предлозите, дадени од Министерството, за измена на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување. Исто така, Агенцијата изготви и донесе повеќе подзаконски акти за доуредување на законската материја. Во 2018 година Агенцијата изготви и донесе подзаконски акти (правилници и одлуки) кои се однесуваат на задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и на работењето на Агенцијата.

Како и во изминатите години и во 2018 година Агенцијата продолжи со едукативната кампања, со цел финансиска едукација и развивање на свеста кај младите за значењето на пензиското штедење.

Агенцијата, како членка на Меѓународната организација на пензиски супервизори (ИОПС), активно учествуваше во нејзината работа определувајќи се за следење на принципите во вршењето на својата регулаторна и супервизорска функција, изградени врз основа на најдобрите светски практики.

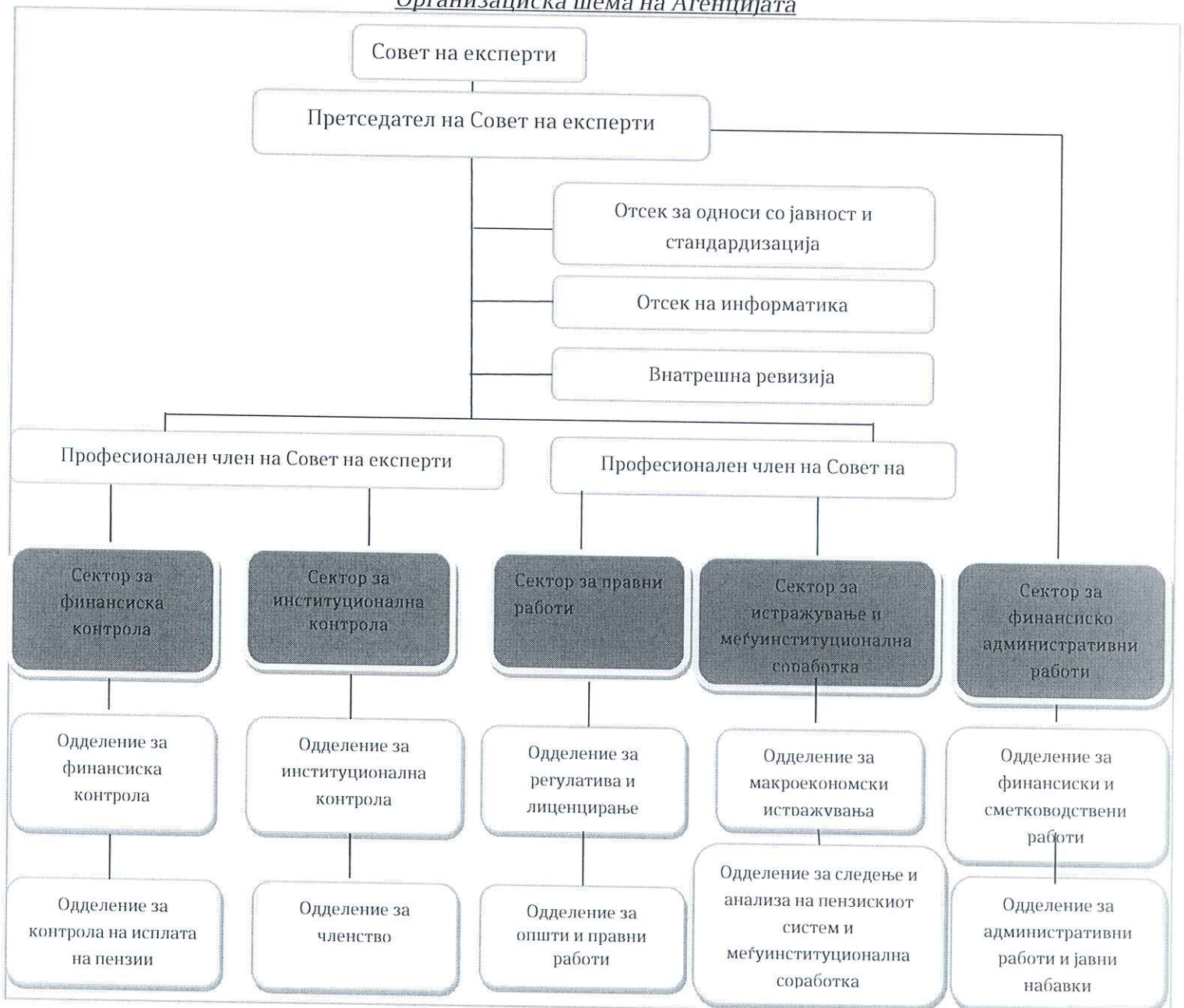

1 Организација и финансирање на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување

1.1 Организациска шема на Агенцијата

Заклучно со 31.12.2018 година, Агенцијата имаше вкупно 29 вработени од кои тројца членови на Советот на експерти, односно именувани од Собранието на Република Северна Македонија. Од вкупниот број на административни службеници 23 се со високо стручно образование, а 3 се со средно стручно образование. Од високостручните административни службеници, двајца се доктори на науки и седум се магистри, еден е актуар, еден е внатрешен ревизор во јавен сектор, тројца се инвестициски советници и четворица имаат положено правосуден испит.

Организациска шема на Агенцијата

1.2 Работењето на Советот на експерти на Агенцијата

Собранието на Република Северна Македонија на седница на 12.02.2013 година донесе одлука за именување на претседател и членови на Советот на експерти на Агенцијата и тоа: д-р Булент Дервиши- претседател, Ментор Јакупи и Елизабета Видовиќ - како професионално ангажирани членови на Советот и д-р Томе Неновски како надворешен член на Советот. На седница на 18.02.2013 година Собранието на Република Северна Македонија со одлука ја именува д-р Силвана Мојсовска за надворешен член на Советот на експерти.

По истекот на мандатот на горенаведените именувани лица Собранието на Република Северна Македонија на седницата одржана на 26.06.2018 година донесе одлука за именување на претседател и членови на Советот на експерти на Агенцијата во следен состав: Максуд Али – претседател, Ментор Јакупи и Дарко Саздов – како професионално ангажирани членови на Советот и Борче Божиноски и Марина Макенаџиева – како како надворешни членови на Советот

Во текот на 2018 година Советот на експерти на Агенцијата, согласно своите права и обврски содржани во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Статутот на Агенцијата и Деловникот за работа на Советот на експерти, редовно одржуваше седници на кои дискутираше и одлучуваше за прашања од својата надлежност. Советот на експерти во 2018 година одржа вкупно 17 седници на кои:

а) Усвои:

- Годишен извештај за изречените мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност за 2017 година;
- Извештај за реализација на годишниот план за вработување за 2017 година;
- Годишен извештај за работењето на Агенцијата во 2017 година;
- Извештај за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување во 2017 година;
- Годишен план за генерички обуки на административните службеници во Агенцијата за периодот јануари – јуни 2018 година;
- Извештај за реализација на Годишниот план за вработување на Агенцијата за периодот јануари – јуни 2018 година.

б) Разгледа:

- Квартален извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за период од 01.10.2017 година до 31.12.2017 година;
- Квартален извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за периодот од 01.01.2018 година до 31.03.2018 година;
- Квартален извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за период од 01.04.2018-30.06.2018 година;
- Квартален извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за период од 01.07.2018-30.09.2018 година;

- Полугодишен извештај за реализација на финансискиот план во 2017 година за период од 01.07.2017 - 31.12.2017;
- Полугодишен извештај за реализација на финансискиот план на Агенцијата во 2018 година за период од 01.01.2018 до 30.06.2018 година;
- Финансиски извештаи за 2017 година со Извештај на независниот ревизор;
- Полугодишен извештај за работата на Комисијата за одлучување по прекршок на Агенцијата за периодот јануари - јуни 2018 година;
- Полугодишен извештај за работата на Комисијата за одлучување по прекршок на Агенцијата за периодот јули - декември 2018 година;
- Информација за статусот на предметите пред Комисијата за одлучување по прекршок – септември 2018 година;
- Информација во врска со постапката за избор на нов чувар на имот на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје;
- Известување од Сава пензиско друштво а.д Скопје за намерата за раскинување на Договорите склучени со Комерцијална Банка АД Скопје за вршење на работи на Банка чувар на имотот на Задолжителен пензиски фонд и Доброволен пензиски фонд;
- Известување за активности на Комитетот за оценка на ризици во 2017 година заклучно со јануари 2018 година;
- Извештај за задоволството на вработените во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување во периодот 2017-2018 година;
- Компаративна анализа на анкетата за задоволството на вработените во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот 2015, 2016 и 2017 година;
- Анализа на причините за одлив на кадри од Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување.

в) Донесе:

- Стратегиски план за 2018–2020 година на Агенцијата;
- Годишен план за јавни набавки во 2018 година на Агенцијата донесен врз основа на Предлог-финансиски план за 2018 година;
- Финансиски план на Агенцијата за 2019 година;
- Финансиски извештаи за 2017 година;
- Стратешки план за извршување на внатрешна ревизија за период од 2019 година до 2021 година;
- Годишен план за извршување на внатрешна ревизија за 2019 година;
- Годишен план на Агенцијата за теренска контрола за 2018 година;
- Измена на Годишен план на Агенцијата за теренска контрола за 2018 година;
- Годишен план за вработување за 2018 година;
- Годишна програма за работа на Агенцијата за 2019 година;
- 12 правилници;
- 13 одлуки и
- 7 решенија.

г) Одлучи/Одржа:

- Да склучи Анекс кон Колективниот договор на Агенцијата;
- Конститутивна седница на Советот на експерти на Агенцијата.

д) Даде согласност/одобрение на:

- 15 барања од пензиските друштва кои се однесуваат на одобрување на измена на Статут на пензиски фонд, одобрение за избор на лица со посебни овластувања и одговорности во пензиско друштво и др.

ѓ) Изврши:

Оценување на вработените во Агенцијата за 2018 година врз основа на континуирано следење на нивната работа согласно Законот за административни службеници и Колективниот договор на Агенцијата.

1.3 Финансирање на Агенцијата

Работењето на Агенцијата, согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, се финансира од надоместоците кои Агенцијата ги наплатува од пензиските друштва.

Во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување е пропишано дека висината на наведените надоместоци ја утврдува Советот на експерти на Агенцијата, за кои што согласност дава Собранието на Република Северна Македонија и тие се објавуваат во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Во текот на 2018 година Агенцијата пресметуваше надоместокот од уплатените придонеси во сите пензиски фондови со кои управуваат друштвата врз основа на законски утврдената стапка. За висината на надоместокот за 2018 година беа изготвени анализи на расходната и на приходната страна од финансирањето на Агенцијата. За расходната страна беа користени предвидените расходи на Агенцијата согласно Финансискиот план на Агенцијата за 2018 година и Програмата за работа за 2018 година, додека за приходната страна беа изготвени анализи врз основа на проекциите на приливите на придонеси во задолжителните и доброволните пензиски фондови (кои се основа за пресметка на надоместокот).

За очекуваниот прилив на придонеси беа користени процени за прилив на придонеси во задолжителните и во доброволните пензиски фондови во 2018 година. За приливот на придонесите во вториот столб беа користени актуарските проекции на Актуарската единица во Фондот на ПИОМ (три сценарија – базично, песимистичко и оптимистичко). За приливот на придонеси во третиот столб беа користени реалните податоци од приливите во 2017 година и процени за 2018 година.

Преку пресметка на соодносот помеѓу планираните расходи за 2018 година и проектираните придонеси и земајќи ги предвид заштедите од претходните години, добиена е висината на надоместокот од придонеси од 0,8%.

2 Реализирани активности во извештајниот период

2.1 Супервизија на пензиските друштва и пензиските фондови

2.1.1 Вонтеренска супервизија

Во 2018 година се вршеше континуирана вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и на доброволните пензиски фондови врз база на извештаи и информации доставени од пензиските друштва и останатите институции вклучени во системот, како што се Фондот на ПИОМ и чуварите на имот на пензиските фондови.

Предмет на контрола на работењето на пензиските друштва беа следните области:

- Контрола на процесите на маркетинг на пензиските друштва – проверка на објавени маркетинг-материјали, проверка на интернет-страниците на пензиските друштва, проверка на задолжителните објави, како и на активности на пензиските друштва поврзани со работи од маркетингот. Агенцијата изврши проверка на вкупно 343 предмети кои се однесуваат на работи од областа на маркетингот на пензиските друштва. Притоа, Агенцијата издаде мерка: Предупредување за ажурирање на веб страна на пензиско друштво;
- Контрола на зачленувањето во пензиските фондови – начинот на склучување на договори за членство, постапувањето по поднесоци за раскинување на договорите за членство во задолжителен пензиски фонд и контрола на работењето на агентите на друштвата; Агенцијата изрече едно Укажување за утврдена неправилност во евиденцијата при премин на член од еден во друг доброволен пензиски фонд.
- Агенцијата изврши редовна контрола на вкупно 28 агенти, преку телефонски разговори и средби со членовите со кои агентите ги склучиле договорите. Притоа, Агенцијата издаде мерки: Предупредување за утврдена неправилност при редовна контрола на работата на агентите; Укажување за подобрување на работата на еден агент.
- Контрола на сметководството и финансиските извештаи на пензиските друштва, минималниот износ на ликвидни средства, сопствени средства и главнина, коишто треба да ги одржуваат пензиските друштва, финансиските показатели и трендови. При контролите беше утврдено дека пензиските друштва континуирано ги исполнуваа условите за ликвидни средства, сопствени средства и за главнина;

Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, пензиските друштва се должни да формираат единица за внатрешна ревизија. Единиците за внатрешна ревизија изготвуваат извештаи за извршените контроли и се должни нив да ги доставуваат до Агенцијата, при што, Агенцијата го следи работењето на друштвата преку доставените извештаи и ги лоцира можните

ризички во работењето на друштвата. Во 2018 година, Агенцијата беше известена за спроведени 8 редовни внатрешни ревизии и една вонредна внатрешна ревизија во друштвата и достави едно укажување за ненавремена достава на извештај од спроведени внатешни контроли.

Во 2018 година, Агенцијата разгледа 2 барања од друштвата за одобрување на договори со правни лица за вршење на услуги со хартии од вредност. Друштвата ја доставија бараната документација при што Агенцијата даде согласност на договорите со брокерските куќи.

Согласно Правилникот за начинот на спречување на злоупотреба на информациите, како дел од редовните вонтеренски контроли, Агенцијата вршеше контрола на податоците доставени од друштвата и од чуварите на имот за трансакциите со хартии од вредност на лицата со пристап до доверливи информации и нивните поврзани лица и на трансакциите на пензиските друштва. Друштвата и чуварите на имот доставуваат до Агенцијата податоци за склучени трансакции на секои 180 дена.

При проверка на податоците за склучените трансакции со хартии од вредност на лицата со пристап до доверливи информации и нивните поврзани лица, Агенцијата констатира дека нема сомнителни трансакции.

Агенцијата ги проверуваше и трансакциите со хартии од вредност на вработените лица во Агенцијата со пристап до доверливи информации и притоа констатира дека нема сомнителни трансакции со хартии од вредност од страна на вработените во Агенцијата, односно нема реализирани трансакции со хартии од вредност.

Предмет на контрола на работењето на пензиските фондови од страна на Агенцијата беа следните области:

- Контрола на распределбата на придонесите на индивидуалните сметки на членовите во задолжителните пензиски фондови;
- Контрола на надоместоците што ги наплатуваат пензиските друштва, од придонеси и управување со средства;
- Контрола на инвестициските активности за: квалитативни ограничувања во врска со вложувањата во финансиските инструменти, согласно Правилникот за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови и Правилникот за инвестирање на средствата на доброволните пензиски фондови;
- Контрола на склучени трансакции од страна на Друштвото од аспект на цена, количина, пазар на кој е склучена трансакцијата, посредник, посредничка провизија за склучените трансакции во текот на годината, за задолжителните и за доброволните пензиски фондови;

- Исполнување на квалитативните критериуми и на законските ограничување по класи на инструменти, за инструментите кои веќе се во портфолиото на пензискиот фонд;
- Контрола на процената на вредноста на средствата и обврските на пензиските фондови за нивната состојба на крајот на претходниот работен ден за задолжителните и за доброволните пензиски фондови;
- Контрола на пресметката на вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и на вредноста на нето-средствата на пензиските фондови, за состојбата на крајот на претходниот работен ден, за задолжителните и за доброволните пензиски фондови. Агенцијата, за секој датум на процена ги контролира вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и вредноста на нето-средствата на задолжителните пензиски фондови, а ги проверува и вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и вредноста на нето-средствата на доброволните пензиски фондови, врз база на податоците за поединечни уплатени придонеси и надоместоци, добиени од пензиските друштва. На својата интернет-страница, Агенцијата ја објавува вредноста на сметководствената единица за секој задолжителен и доброволен пензиски фонд;
- Контрола на пренос на средства меѓу задолжителните пензиски фондови – премин од еден во друг пензиски фонд, од посебна на индивидуална сметка, премин од еден во друг пензиски фонд или во Фондот на ПИОМ, поради раскинување договор за членство;
- Контрола на исплатата од задолжителните пензиски фондови кон Фондот на ПИОМ врз основа на инвалидска или семејна пензија и контрола на исплатите врз основа на наследство;
- Контрола на исплата кон членовите и пензионираните членови на задолжителните и доброволните пензиски фондови согласно Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување.
- На квартална основа се спроведува контрола на сметководството и на финансиските извештаи на задолжителните пензиски фондови и доброволните пензиски фондови;
- При секое доставување, се контролираат извештаите за инвестициска стратегија и тактика на задолжителните и доброволните пензиски фондови;
- Контрола на доставените извештаи од чуварите на имот на задолжителните и доброволните пензиски фондови како извештаи за сметки, извештаи за склучени и порамнети трансакции, доставување на портфолијата на задолжителните и доброволните пензиски фондови, извештаи за инвестициони усогласувања, како и извештаи за пренос помеѓу фондовите и исплати од пензиските фондови;
- Контрола на доставените извештаи од управувач со ризици, актуар и внатрешен и надворешен ревизор во пензиските друштва што ги покриваат областите на пензиските фондови.

При секојдневните контроли на работењето на друштвата и чуварите на имот беа откривани определени грешки и неправилности при известувањето, на кои Агенцијата, преку проактивната контрола, им укажуваше на друштвата и чуварите на имот со цел подобрување на деловните процеси, по кои веднаш се постапуваше од страна на пензиските друштва и чуварите на имот.

2.1.2 Теренска контрола на пензиските друштва, пензиските фондови и чуварите на имот

Согласно Годишниот план на Агенцијата за контрола на работењето на пензиските друштва за 2018 година, во вториот и третиот квартал на 2018 година, беше извршена редовна теренска контрола на работењето на двете пензиски друштва и на нивното управување со средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (институционална и финансиска контрола), врз основа на оценка на ризици.

Контролата на пензиските друштва ги вклучува следните аспекти на нивното работење:

- Управување на друштвото;
- Усогласеност со законска регулатива;
- Спречување перење пари и финансирање тероризам;
- Маркетинг активности и контрола на работењето на агентите;
- Евиденција на членство и придонеси;
- Сметководство и финансиски извештаи;
- Инвестициски активности на друштвото со средствата на пензиските фондови;
- Исплата на средства;
- Контролата беше извршена преку увид во дел од документацијата на двете друштва, преку тестирање и преку интервјуирање на претставници од друштвата.

Врз основа на констатациите и забелешките од извршената контрола на двете друштва, а земајќи ги предвид добрите деловни обичаи, како и потребата за континуирано подобрување на работењето на друштвата со цел унапредување и развој на капитално финансираното пензиско осигурување и заштита на интересите на членовите на пензиските фондови, Агенцијата издаде 2 укажувања и 21 препораки на двете пензиски друштва со цел унапредување и развој на капитално финансираното пензиско осигурување. Препораките и укажувањата на Агенцијата во смисла на подобрување на работењето на друштвата и нивното управување со средствата на пензиските фондови се однесуваа на:

- Управување на пензиското друштво;
- Унапредување на функциите за Усогласеност со регулатива и Внатрешната ревизија;
- Подобрување на контролните механизми;

- Подобрување на информираноста на членството;
- Следење на инвестициската стратегија преку почитување на лимити и локацијата на средствата и следење на реперот;
- Зголемување на вниманието при носењето на одлуки за инвестирање.

Друштвата доставија Акциски план до Агенцијата со кој известија дека ги прифаќаат мерките на Агенцијата и ќе постапат по истите согласно доставениот Акциски план.

Контролата беше извршена преку увид во дел од документацијата на двете друштва, преку тестирање и преку интервјуирање на претставници од друштвата.

Согласно Годишниот план на Агенцијата за теренска контрола за 2018 година, беа извршени теренски контроли на работењето на Чуварите на имот во 2017 и 2018 година. Контролата ги опфати следните области:

- Пресметките на нето средствата и сметководствената единица на пензиските фондови;
- Чување и евиденција на средствата на пензиските фондови;
- Следење на ограничувањата при инвестирањето на средствата на пензиските фондови и нивна усогласеност со законската и подзаконската регулатива;
- Постапување по препораки од претходната теренска контрола.

Со цел подобрување на работењето на чуварите на имот беа дадени вкупно 6 препораки и едно укажување.

2.1.3 Комитет за оценка на ризици

Комитет за оценка на ризици при Агенцијата (КОР) ги врши следните работи:

- Ги разгледува и ги утврдува ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување во документот „Анализа на ризици во капитално финансирано пензиско осигурување“;
- Ги разгледува потпишаните извештаи и записниците од контролата заради увид во процените на ризиците кај поединечните субјекти на контрола и дава насоки за понатамошните процени на ризиците;
- Ги разгледува најновите случувања во капитално финансираното пензиско осигурување или на финансиските пазари, коишто можат да влијаат врз процените на ризиците;
- Утврдува нови ризици на капитално финансираното пензиско осигурување и/или ги предефинира постојните ризици и определува тим за оценка на ризиците;
- Дава предлози за иницирање или ревидирање на стратегии за ублажување на ризиците;
- Ја разгледува ефективноста на стратегиите за ублажување на ризиците и врз основа на тоа, предлага измени на стратегијата и на годишниот план на Агенцијата;

- Идентификува и предлага измени на прописите во насока на ублажување на ризиците;
- Води сметка, вработените во Агенцијата да бидат доволно свесни и да имаат доволно познавања за ризиците и за контролата врз основа на оценка на ризици со цел да можат да ги вршат своите работни задачи и
- Води сметка, сите учесници во контролата, врз основа на оценка на ризици, да бидат доволно свесни за клучните аспекти на контролата со цел да соработуваат и да ѝ даваат поддршка на Агенцијата.

Во текот на 2018 година, Комитетот за оценка на ризици одржа 4 состаноци на кои беше разгледан Предлог-планот за спроведување на теренските контроли во 2018 година, беа разгледани записниците од спроведените теренски контроли во пензиските друштва, беа разгледувани и анализирани ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување. На Комитетот за оценка на ризик во 2018 година редовно се разгледуваа извештаите за финансиско работење на пензиските друштва, анализа на членството и состојбата со уплата на придонеси од Фондот за Пензиско и Инвалидско Осигурување на Северна Македонија, информираноста на јавноста, инвестирањето на средствата на пензиските фондови, како и извештаите од внатрешна ревизија и за управување со ризици кои пензиските друштва ги доставуваат до Агенцијата.

2.1.4 Комисија за одлучување по прекршок

Комисијата за одлучување по прекршок во рамки на Агенцијата, во текот на 2018 година постапи по тринаесет прекршочни постапки, кои беа покренати од овластени лица на Агенцијата, за прекршувања на одредби од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување од страна на агенти на пензиските друштва и од страна на вработен и членови на Управен одбор и надзорен одбор на друштво како и од страна на вработени во чувар на имот.

За дел од предметите, во жалбена постапка, се одлучува во Државната Комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка, а за дел од предметите покренат е Управен спор пред Управниот Суд на Република Северна Македонија. Постапките се во тек. За дел од предметите во тек е постапката за извршување на глоба.

2.1.5 Судски постапки

Агенцијата во текот на 2018 година учествуваше во три постапки покренати со тужби од страна на членови на задолжителен пензиски фонд пред Управниот суд на Република Северна Македонија, против решенијата на Агенцијата за одбивање на барање за поништување на регистрација во Регистарот на членови. Исто така, Агенцијата учествуваше во две постапки покренати со тужби пред Основен суд Скопје 1, од страна на членови на задолжителен пензиски фонд, заради утврдување на ништовност на договор за членство во задолжителен пензиски фонд.

3 Закони и подзаконски акти

Во 2018 година Агенцијата учествуваше во изработка на измената и дополнувањето на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување поврзани со промена на влезниот критериум за зачленување во задолжителен пензиски фонд.

Во 2018 година Агенцијата изготви и донесе подзаконски акти (правилници и одлуки) кои се однесуваат на задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и на работењето на Агенцијата и тоа:

а) Правилници

- Правилник за дополнување на Правилникот за начинот и постапката за давање на одобренија на измените на документите поднесени при лиценцирање (“Службен весник на Република Македонија“ бр.32/2018);
- Правилник за дополнување на Правилникот за начинот и постапката за избор на член на управен одбор и на надзорен одбор на пензиско друштво (“Службен весник на Република Македонија“ бр.32/2018);
- Правилник за измена и дополнување на Правилникот за проценка на средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (“Службен весник на Република Македонија“ бр.2018/2018);
- Правилник за измена и дополнување на Правилникот за членство во задолжителен пензиски фонд (“Службен весник на Република Македонија“ бр.247/2018);
- Правилник за пренос на средства по престанок на членство во задолжителен пензиски фонд (“Службен весник на Република Македонија“ бр.247/2018);
- Правилник за измена на Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиско друштво (“Службен весник на Република Македонија“ бр.32/2018);
- Правилникот за измена на Правилникот за постапка за избор на домашни правни лица за вршење на услуги со хартии од вредност (“Службен весник на Република Македонија“ бр.32/2018);
- Правилник за измена на Правилникот за сметковниот план, формата и содржината на основните финансиски извештаи и дополнителните извештаи за задолжителните и доброволните пензиски фондови (“Службен весник на Република Македонија“ бр.32/2018);
- Правилник за измена на Правилникот за надоместоци за задолжителните пензиски фондови (“Службен весник на Република Македонија“ бр.32/2018);

б) Одлуки

- Одлука за висината на месечниот надомест што го наплатува Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување од пензиските друштва за 2019 година.

в) Технички упатства

- Техничко упатство за дефинирање на процесите од Правилникот за пренос на средства по престанок на членство во задолжителен пензиски фонд;
- Техничко упатство за доставување на годишна архива и извештаи од базите на податоци кои ги одржуваат пензиските друштва;
- Упатство за начинот и постапката на распределба на осигуреници во задолжителен пензиски фонд;
- Упатство за пополнување на извештаите за пензиска заштеда.

г) Одобренија и согласности

Во 2018 година Агенцијата ги спроведе следните постапки за давање одобренија и согласности по барања од пензиските друштва, врз основа на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, и ги донесе следните решенија:

- Решение за согласност на договори за вршење работи на берзански посредник склучен помеѓу КБ Прво пензиско друштво АД Скопје со Еурохаус АД Скопје и ТТК Банка АД Скопје
- Решение за согласност за избор на Шпаркасе Банка за чувар на имот
- Решение за одобрување на раководно лице од областа на внатрешна ревизија на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
- Решение за одобрение на Нина Фити за член на Надзорниот одбор на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
- Решение за одобрение на Аленка Жнидаршич Крањц за член на Надзорниот одбор на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
- Решение за одобрение на Јанез Крањц за член на Надзорниот одбор на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
- Решение за одобрение на Анита Бислимовска за член на Надзорен одбор на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
- Решение за одобрение на изборот на Марко Андонов за независен член на Надзорен одбор на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје
- Решение за одобрение на измена и дополнување на статут на КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд Скопје
- Решение за одобрение на измена и дополнување на статут на КБ Прв отворен доброволен пензиски фонд – Скопје

- Решение за одобрение на Зоран Илиевски како лице одговорно за внатрешна ревизија на КБ Прво друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови АД Скопје
- Решение за согласност на анекс кон договорот за вршење на работи на банка чувар на имот на задолжителен пензиски фонд склучен помеѓу НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје и Комерцијална банка АД Скопје
- Решение за согласност на договори за вршење работи на берзански посредник склучен помеѓу НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје со Еурохаус АД Скопје и ТТК Банка АД Скопје
- Решение за одобрение на Мојца Горнјак за член на Надзорен одбор на НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје
- Решение за одобрение на Јуре Корент за член на Надзорен одбор на НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје
- Решение за одобрение на Павел Гојкович за член на Надзорен одбор на НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје
- Решение за согласност за пренос на 100% од акциите издадени од Акционерското друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови НЛБ Нов пензиски фонд Скопје на Позаваровалница Сава д.д.
- Решение за одобрување на промена на називот на “Отворен задолжителен пензиски фонд НЛБ Пензиски фонд” во „Отворен задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд„ и скратениот назив на задолжителниот пензиски фонд и тоа од „НЛБ Пензиски фонд“ во назив „Сава пензиски фонд“.
- Решение за одобрување на промена на називот на “Акционерското друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје“ во „Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови Сава пензиско друштво а.д. Скопје„ и промената на скратениот назив на “НЛБ Нов пензиски фонд“ во „Сава пензиско друштво а.д. Скопје“.
- Решение за одобрување на називот на “Отворен доброволен пензиски фонд НЛБ Пензија плус, Скопје“ во „ Отворен доброволен пензиски фонд Сава пензија плус“ и скратениот назив на доброволниот пензиски фонд и тоа од „ НЛБ Пензија плус “ во „Сава пензија плус“.
- Решение за одобрување на измената и дополнувањето на Статутот на Акционерското друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје.

4 Постапувања поврзани со правата на членовите, претставки и предлози

4.1 Известување на трајно и времено распределени лица во задолжителен пензиски фонд

Во 2018 година, согласно член 9 став 4) од Правилникот за членство во задолжителен пензиски фонд Агенцијата испрати вкупно 25.015 писмени известувања до лица кои се времено распределени во задолжителен пензиски фонд.

Согласно договорите за давање на лични податоци, склучени со Министерството за внатрешни работи на Република Северна Македонија и пензиските друштва, Агенцијата обезбеди и предаде 92.601 контакт-податоци од трајно распределените членови (податокот за контакт-адреса) на двете пензиски друштва.

4.2 Постапувања по барања

Агенцијата постапуваше по барања од: осигуреници, членови на задолжителен пензиски фонд и пензиски друштва и предлагаше до претседателот на Советот на експерти на Агенцијата преземање конкретни активности и мерки. Во најголем дел, водени се управни постапки заради остварување на правата и заштита на интересите на осигурениците и членовите на задолжителните пензиски фондови.

Врз основа на законската обврска за заштита на интересите на членовите, во 2018 година, до Агенцијата пристигнаа 182 барања од членови и пензиски друштва, при што беа донесени 104 решенија со кои Агенцијата одлучи позитивно на барањата. Ваквите решенија Агенцијата ги донесуваше врз основа на постапка спроведена согласно Законот за општа управна постапка. Во најголем број случаи се работеше за лица кои во текот на осигурувањето извршиле промена на својство на осигурување и се стекнале со бенефициран стаж, како и за лица кои имале вработување пред 2003 година а биле распределени во задолжителен пензиски фонд. Агенцијата донесе 78 решенија за одбивање на барањата поради тоа што барањата до Агенцијата беа доставени по истекот на предвидените законски рокови.

Во 2018 година, од еден во друг задолжителен пензиски фонд преминале вкупно 96 члена и тоа, во КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд – 50 члена, додека во Отворен задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд – 46 членови.

4.3 Постапувања по претставки и предлози

Во 2018 година, до Агенцијата пристигнаа вкупно 113 претставки и предлози. Во најголем дел станува збор за барања за исплата на наследник и барање за известување за распределба во задолжителен пензиски фонд. На сите претставки и предлози Агенцијата одговори соодветно и во согласност со Законот за постапување по претставки и предлози и Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

5 Активности поврзани со агенти на пензиските друштва

Во 2018 година, Агенцијата организираше две испитни сесии (во мај и во ноември). Испитот се состои од полагање на два дела, прв (теоретски) дел од испитот, со кој се проверува теоретското знаење на кандидатот и втор (практичен) дел од испитот, со кој се проверува практичната способност на кандидатот. Првиот и вториот дел од испитот се полагаа електронски во просториите на испитниот центар на Правен факултет, според Програмата за полагање на испит за агенти, што ја изготвува Агенцијата. Се смета дека кандидатот го положил првиот дел односно вториот дел од испитот ако освоил најмалку 70% од вкупниот број предвидени позитивни бодови за првиот дел односно за вториот дел од испитот. Кандидатот кој не го положил првиот дел од испитот не може да го полага вториот дел. Доколку кандидатот не го положил и вториот дел од испитот, ќе се смета дека не го положил испитот.

Во текот на 2018 година, Агенцијата редовно ја ажурираше Програмата за полагање на испит за агенти согласно измените на релевантните закони и подзаконски акти.

Во 2018 година, испитот за агенти го полагаа вкупно 134 кандидати од двете друштва, од кои 71 го положија испитот.

Во рамките на активностите поврзани со испитот за агенти, согласно закон, Комисијата за верификација на прашања изврши ревизија на првиот и вториот дел од испитите за агенти одржани во мај, ноември и декември 2018 година вклучувајќи и проверка дали испитот го полагаа кандидати кои ги исполнуваат условите за полагање на испитот. За извршените ревизии Комисијата за верификација на прашања изготви и соодветни извештаи кои ги достави до Претседателот на Советот на експерти на Агенцијата. Исто така, согласно закон, а со цел да се подобри квалитетот на базата на прашања и практични примери, Комисијата за верификација на прашања, во периодот октомври-ноември 2018 година, изврши ревизија и ажурирање и измени или целосно отстрани и замени со нови најмалку 60% од базата на прашања и практични примери, за 2018 година, за што изготви и извештај.

Агенцијата изврши регистрација на вкупно 11 агенти од кои 5 агенти на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и 6 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје. Исто така, беше извршена годишна обнова на регистрацијата на агентите и тоа за вкупно 361 агенти од кои, 226 агенти на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и 135 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје. На вкупно 8 агенти им престанал статусот на агент од кои 6 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и 2 агенти на Сава пензиско друштво а.д. Скопје.

6 Развивање на свеста на јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови

Агенцијата во рамките на своите надлежности за развивање на свеста на јавност за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови, како во изминатите години и во текот на 2018 година имаше повеќе активности кои вклучуваа едукација на јавноста, со цел зголемување на свесноста и информираноста на осигурениците за системот посветувајќи поголемо внимание кај младата популација. Настапите на медиумите беа на повеќе теми од областа на капитално финансираното пензиско осигурување, а беа објавени и написи во пишаните медиуми (соопштенија и интервјуа во пишани медиуми и интервјуа за радио и телевизија).

Во текот на 2018 година, Агенцијата направи измена на регулативата во делот на постапката за ажурирање на податоците на членовите. Направената измена на регулативата за ажурирање на податоците на членовите преку телефон – со цел покренување на свесноста за важноста за точно и навремено ажурирање на личните податоци. Измената беше промовирана преку радио реклами, соопштенија за јавноста, спонзорирани фејсбук известувања, итн.

По иницијатива на Агенцијата, пензиските друштва вршат достава на зелен плик до членовите на пензиските фондови, најдоцна до 31 март, како начин на директно информирање и едуцирање на членовите за состојбата на нивната индивидуална сметка.

Агенцијата како иницијатор на маркетинг кампањата на двете пензиски друштва и во текот на 2018 година под мотото “Фокусирај се на важното”, чија цел е да се допре до младата генерација и да се зголеми нивната информираност на еден поинаков начин.

Континуирано, во текот на 2018 година беа изготвени четири броја на електронскиот информатор Е-МАПАС, кој се објавува на интернет страницата на Агенцијата и се доставува на сите заинтересирани лица по електронска пошта, каде на многу едноставен и сликовит начин на читателите им се приближуваат релевантните теми од капитално финансираното пензиско осигурување. Темите кои беа обработени во 2018 година се: Зелен плик и ажурирање, Принос и надоместоци, Ден на пензиска свесност – 15ти септември и Актуар во втор и трет столб.

Агенцијата, со цел подигнување на пензиската свесност кај јавноста и во 2018 година повторно организираше настан “Ден за пензиска свесност - 15 септември”. Информативниот настан се одржа на 14-ти септември (петок), на плоштад Македонија до хотел Мериот. На настанот учествуваа и двете пензиски друштва, КБ

Прво пензиско друштво АД Скопје и Сава пензиско друштво а.д. Скопје. Исто така, настанот беше одбележан и низ повеќе градови во деловните соработници на пензиските друштва:

- Експозитури на НЛБ Банка АД Скопје, деловен соработник на Сава пензиско друштво а.д. Скопје,
- Експозитури на Комерцијална банка АД Скопје, деловен соработник на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје.

На настанот беа поделени најнови информативно – едукативни материјали подготвени од страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), кои се во насока на континуираните активности за финансиска едукација на населението.

Целта на овој настан е да се истакне и да се зголеми свесноста за пензискиот систем и важноста на финансиската писменост на јавноста и за таа цел на настанот беа поделени најнови информативно – едукативни материјали подготвени од страна на Агенцијата и пензиските друштва.

Во текот на 2018 година, Агенцијата како дел од Координативно тело за финансиска едукација кое се состои од регулаторни тела меѓу кои се Народната банка на Република Северна Македонија, Министерството за финансии, Агенција за супервизија на осигурување, Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија имаше активности насочени кон финансиска едукација и подигнување на свеста на јавноста. Вакви активности во 2018 година, во кои Агенцијата зема активно учество се следните:

- „Глобалната недела на парите“(Global Money Week-GMW), која се одржа од 12 до 18 март 2018 година. Глобалната недела на пари (GMW) е манифестација за подигнување на свеста за финансиите и начинот на нивно користење. Целта е да се едуцираат децата и младите за финансиите, штедењето, креирање егзистенција, вработување, станување управители на фирми преку забава и интерактивни активности. Темата на Глобалната недела на пари (GMW) за 2018 година беше „Парите имаат значење“, со намера младите луѓе да научат мудро да управуваат со парите што ги поседуваат и да штедат за својата иднина. Затоа што, преку учење на младите, се создаваат способни возрасни луѓе кој ќе можат да носат мудри одлуки за нивната иднина. Преку штедењето кај младите се создаваат навик со цел создавање на вештини за управување со парите за подоцнежниот период од животот. А додека преку заработката се создава поддршка за младите за почнување на сопствен бизнис и развој во кариерата.
- Денови на финансиска писменост од 11-13 мај 2018 година Скопје, City mall, каде посетителите можеа да се информираат за сите финансиски параметри

поврзани со теми кои ги засегаат, како и забава за најмладите кои ќе бидат вклучени во проекти, со цел уште од најрана возраст да се влијае на нивната финансиска писменост.

- Публикацијата „Паметно управување со парите – Водич за личните финансии“, напишана на едноставен и разбирлив јазик, има за цел да го информира населението дека е потребно паметно да се управува со финансиските средства за да се постигнат посакуваните цели во животот. Водичот е наменет за пошироката јавност, при што на едноставен начин ги доближува основните концепти и поими од областа на управувањето со личните финансии до помладите генерации и до лицата коишто немаат формално економско образование.
- Соработка со ЦЈФИ - Меѓународната мрежа за финансиска едукација и инклузија на млади. Од 26 до 27 октомври 2018 година во Синаиа, Романија се одржа Работниот состанок на регионалната група на Југоисточна Европа за Финансиска едукација и инклузија на млади.

7 Истражувања на мислење на членовите на задолжителните пензиски фондови

Во периодот април – јуни 2018 година Агенцијата организираше и спроведе истражување на мислењето на членовите на задолжителните пензиски фондови за информираноста на членовите во задолжителните пензиски фондови во Република Северна Македонија за нивните пензиски заштеди и придобивки од членството во втор столб. Целта на истражувањето е да се подигне јавната свест и да се подобри информираноста за пензискиот систем и за правата и обврските на членовите на вториот столб, од една страна, како и да се обезбедат информации за запознаеноста на членовите во задолжителните пензиски фондови, од друга страна. Истражувањето го вршеше Институтот за политички истражувања – Скопје (ИПИС) за потребите на Агенцијата преку телефонска анкета на членовите на вториот столб врз основа на претходно изготвен прашалник. Агенцијата зеде активно учество во подготовка на прашалникот за телефонската анкета, изготвување на статистичките примероци на испитаници и останати пропратни материјали потребни за истражувањето.

8 Статистичка анализа и изработка на извештаи за капитално финансирано пензиско осигурување

Агенцијата во 2018 година континуирано изготвуваше статистички анализи за капитално финансираното пензиско осигурување, односно за работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и доброволните пензиски фондови.

За таа цел редовно се изготвуваа и објавуваа статистички извештаи и во текот на 2018 година беа објавени 12 месечни билтени, 4 квартални статистички извештаи и еден годишен статистички извештај. Овие извештаи содржат податоци за дистрибуцијата на членството во задолжителните и доброволните пензиски фондови според нивниот статус (доброволни или задолжителни членови во втор столб односно членови со доброволни индивидуални сметки или со професионални сметки во третиот столб), за старосна и полова структура на членството, за уплатени придонеси во вториот и третиот столб, наплатени надоместоци и висина на нето средствата на задолжителните и на доброволните пензиски фондови, за вредноста на сметководствените единици на задолжителните на доброволните пензиски фондови и за структура на инвестициите на задолжителните и на доброволните пензиски фондови.

Квартално се пресметуваше и објавуваше остварениот принос на задолжителните и доброволните пензиски фондови во номинален и реален износ. Тековно односно еднаш месечно се пресметуваше и пондерот за распределба на ново вработените осигуреници кои се вклучени во задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување, за секој одделен задолжителен пензиски фонд и истиот се доставуваше до Фондот на ПИОМ кој ја врши распределбата на осигурениците.

Во 2018 година особено внимание беше посветено на изработката на *Извештајот за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување за 2017 година*, кој е законска обврска на Агенцијата. Извештајот содржи краток осврт на одговорностите на Агенцијата, нејзината мисија и визија, краток преглед на светските состојби и трендови во пензиската област со акцент на капитално финансираното пензиско осигурување, опис на структурата на капитално финансираното пензиско осигурување, детален опис, информации и податоци за финансиското работење на пензиските друштва, потоа осврт на измените и дополнувањата на законските и подзаконските акти кои го уредуваат задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување. Најголем дел од извештајот е посветен на информации и податоци за задолжителните и доброволните пензиски фондови, односно Извештајот вклучува информации и податоци за членството, преминот меѓу фондови, придонесите, инвестирањето, средствата, сметководствената единица, надоместоците и исплатата на пензиите и пензиските надоместоци, поодделно за секој задолжителен пензиски фонд и за секој доброволен пензиски фонд. Извештајот содржи и информации во врска со маркетингот и агентите на пензиските друштва. Извештајот беше разгледан и усвоен од Советот на експерти на Агенцијата, по што

беше објавен на веб страницата на Агенцијата и отпечатен и доставен до релевантни лица и институции. Исто така, Извештајот беше преведен и отпечатен и на англиски и на албански јазик.

Покрај горенаведените активности поврзани со статистичка анализа, беа реализирани и истражувања и изготвени компаративни анализи на теми релевантни за капитално финансираното пензиско осигурување. Исто така, тековно се следеа новостите, трендовите и движењата во пензиската и други релевантни области со анализи на нивните влијанија врз капитално финансираното пензиско осигурување и можностите за развој и унапредување на капитално финансираното пензиско осигурување.

9 Развој на деловните процеси на Агенцијата

Во 2018 година, Агенцијата продолжи да ги развива деловните процеси на Агенцијата поврзани со функционирањето на вториот и третиот столб (ажурирање и унапредување).

Паралелно со измените во постојните деловни процеси, се вршеа и соодветни дополнувања и измени на софтверските решенија/модули за соодветните деловни процеси.

9.1 Информатичкиот капацитет на Агенцијата

Во 2018 година, Агенцијата тековно вршеше администрација на својот информатички систем, оптимизација на оперативната база на податоци, администрација и одржување на базата на податоци, на оперативните системи и на хардверскиот систем, како и одржување на апликативниот софтвер, во соработка со софтверската куќа ангажирана за негово одржување.

Исто така, тековно се администрираа и се одржуваа постојната хардверска опрема, составена од серверски машини на кои работи апликативниот софтвер, персоналните компјутери и преносните компјутери.

Главните активности на ИТ-отсекот, во 2018 година, беа следниве:

- Изработка на извештаи за новиот модул за инвестиции (дефинирани од страна на Секторот за финансиска контрола). Овие извештаи се поставени како посебен дел на порталот на Агенцијата.
- Проширување на вонредниот трансфер со воведување на нови датотеки за погрешни уплати од работодавецот или Фондот на ПИОМ. Овозможена е размена на новите датотеки на порталот на Агенцијата, нивна обработка и генерирање на излезни датотеки кон двете друштва и чуварите на имот.
- Воведување на нови статуси во регистарот на членови (11,12,13,14,16) кои произлегоа од законските измени, означување на постоечките членови со новите статуси (членови кои се опфатени со законските измени) и трансфер на средствата кон фондот на ПИОМ за лицата означени со новите статуси.
- Промена на критериумот за членство во втор столб, која исто така произлезе од законски измени. Проверка и промена на сите модули и меѓу зависности во софтверот на Агенцијата поради воведување на овие промени.
- Подобрувања и доработки на порталот на Агенцијата од аспект на функционалност на истиот;
- Одржување на системот за управување со информациска сигурност ИСО (ISO) 27001 сертификат.

10 Градење и јакнење на капацитетот на човечките ресурси на Агенцијата

Во 2018 година, вработените во Агенцијата имаа можност да ја продолжат својата професионална едукација преку учество во процесот на обуки и преку посета на конференции.

10.1 Обука во земјата, учество на семинари и конференции

Во текот на 2018 година, претставници на Агенцијата учествуваа на конференции, семинари и/или обуки кои беа организирани во Република Северна Македонија.

Во 2018 година вработените во Агенцијата се стекнаа со сертификати од следните генерички обуки:

- Обука за креирање и дефинирање на политики;
- Обука за евалуација на програми;
- Обука за остварување на резултати;
- Обука за комуникација и комуникациски вештини;
- Обука за стратегија и иновации;
- Обука за управување со промени;
- Обука за раководење и развој;
- Обука за учење и развој;
- Обука за ориентираност кон клиенти;
- Обука од областа на Закон за административни службеници;
- Обука од областа на Закон за вработени во јавен сектор;
- Обука за управување со ризик;
- Обука од областа на лидерство;
- Обука за стратешко лидерство и вештини за креирање на политики;
- Обука за развој на презентирачки вештини;
- Обука за управување со проектен циклус;
- Обука за стандарди на финансиско управување;
- Обука од областа на измените на законот за општа управна постапка;
- Обука за организациска култура и однесување;
- Обука за финансиско управување;
- Обука од областа на јавна администрација;
- Обука за раководење и управување и
- Обука за административно работење.

Освен горенаведените обуки вработените во Агенцијата ги посетија и следните конференции, семинари и специјализирани обуки:

- Обука од областа на заштита на личните податоци и креирање на документација за истите;
- Обука за внатрешна ревизија кај субјектите од јавниот сектор;

- Обука од областа на внатрешната ревизија;
- Обука од областа на работењето на овластениот орган за поведување на прекршочна постапка од аспект на Државната комисија за одлучување во втор степен;
- Обука за спроведување на функционална анализа во институциите во јавниот сектор;
- Обука за реформата во јавната администрација;
- Обука за подобрување на вклученоста и влијанието на граѓанското општество во јавните политики за БЗР и при донесувањето на одлуки како поддршка на државата во процесите на пристапување кон ЕУ – EuropeAid/155322/dd/ACT/MK;
- Регионална актуарска конференција, во организација на Агенција за супервизија на осигурување и Xprimm;
- Вебинар - Моделирање на каматни стапки во време на ниски и негативни каматни стапки во организација на Европската актуарска академија;
- Семинар Професионализам и улогата на актуарот со практични примери, во организација на Македонско актуарско здружение – “Актуар” и Актуари без граници;
- Обука за подготовка на годишна сметка и финансиски извештаи за 2017 година и примена на даночни и други нови прописи во 2018 година;
- Обука од областа на канцелариското и архивското работење;
- Конференција - 78-ма и 79-та средба на правници.

10.2 Обука во странство и учество на конференции

Во текот на 2018 година, претставници на Агенцијата учествуваа на следните конференции, семинари и/или обуки кои беа организирани во странство:

- Обука од областа на пазари на капитал и финансиска математика – Р.Луксембург;
- Обука од областа на Законот за работните односи, Законот за административни службеници и Законот за вработени во јавниот сектор – Р.Турција;
- Обука за сметководствено работење КПУ – Р.Хрватска;
- 31ви Меѓународен конгрес на актуари ICA 2018, во организација на Меѓународната актуарска асоцијација (IAA) и Германското актуарско здружение (DAV) – Р.Германија и
- Обука и презентација на прогресот и досегашното искуство од спроведувањето на националните стратегии, програми и кампањи во делот на финансиската едукација и финансиската инклузија во регионот – Р.Романија.

11 Соработка со институции и организации од земјата и од странство

Заради обезбедување на ефикасна супервизија и регулатива на капитално финансираното пензиско осигурување, Агенцијата соработува со повеќе институции од финансискиот и пензискиот сектор во земјата и во странство. Агенцијата има склучено 17 меморандуми за соработка, според кои договорните страни разменуваат искуства стекнати во полето на капитално финансираното пензиско осигурување, работењето на пензиските фондови, механизмите на супервизија на пензиските фондови и усвоената регулатива и правните мерки. Техничката соработка се состои од размена на документи, билатерална помош со цел размена на искуства од заеднички интерес, како и соработка во полето на едукација, истражување, обуки и развој од заеднички интерес.

11.1 Соработка со институции од земјата

Во текот на 2018 година продолжи редовната соработка со институциите во земјава со кои Агенцијата има склучено меморандуми за соработка преку остварување работни средби за размена на искуства, учество на семинари и конференции и редовна размена на релевантни извештаи и податоци.

Агенцијата учествува со свои претставници во работењето на Координациското тело на регулаторните институции за финансиска едукација во Република Северна Македонија во кои членуваат и воспоставуваат соработка Народната банка на Република Северна Македонија, Министерство за финансии на Република Северна Македонија, Агенција за супервизија на осигурување, Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување и Комисија за хартии од вредност. Целта на Координациското тело е реализација на активности кои имаат за цел да се подигне нивото на финансиска писменост на населението во Република Северна Македонија и да се промовира усвојувањето на соодветни финансиски однесувања. Преку интегрирана визија и спроведување на финансиски образовни проекти и преку комбинација на заложбите на сите засегнати страни ќе се придонесе кон благосостојба на населението и стабилност на финансискиот систем како и воспоставување на соработка на регионален и интернационален план во доменот на финансиската едукација.

Агенцијата учествува со свој претставник во работењето на работната група формирана заради воведување на Европски систем за статистика на интегрирана социјална заштита – ЕССПРОС во Република Северна Македонија. ЕССПРОС претставува методологија на собирање на податоци со цел да се обезбеди детален и кохерентен опис на социјалната заштита. Во работната група се вклучени сите релевантни институции кои се вклучени во процесот на обезбедување на бенефиции со цел покривање на одредени ризици односно потреби на населението. Работната група ги дефинираше шемите согласно со кои секоја институција ќе ги доставува релевантните податоци до Државниот завод за статистика кој потоа ќе ги испраќа до ЕУРОСТАТ. Процесот на доставување на ЕССПРОС податоците од страна на Агенцијата до Државниот завод за статистика е уреден со меморандум за

соработка. Согласно овој меморандум, во 2018 година, Агенцијата ги достави дефинираните ЕССПРОС податоци за 2017 година.

11.2 Соработка со институции од странство и со меѓународни организации

Во текот на 2018 година продолжи редовната соработка со институциите во странство со кои Агенцијата има склучено меморандуми за соработка, редовна размена на релевантни извештаи и податоци, како и комуникација и размена на информации по потреба, заради размена на супервизорски искуства и прашања поврзани со регулативата во релевантните земји.

Како членка на Меѓународната организација на супервизори на пензиски фондови - ИОПС, која има околу 87 земји - членки и набљудувачи од целиот свет кои ги опфаќаат сите нивоа на економски развој и кои ги соединуваат сите типови на пензиски и системи на супервизија, Агенцијата редовно учествува на конференциите и ги користи материјалите и упатствата изготвени од ова тело, со цел размена на информации и искуства и следење на светските стандарди и позитивните практики во областа на супервизијата на пензиските фондови. Агенцијата ги следи и стандардите за супервизија на ИОПС со цел унапредување на квалитетот и ефективноста на супервизијата на приватните пензиски фондови, со што ќе се засили нивниот развој и оперативна ефикасност и ќе се овозможи сигурен извор на пензија. Исто така, Агенцијата во 2018 година редовно комуницираше со ИОПС и доставуваше информации, статистички податоци, коментари и одговори на прашалници, потребни за работните материјали и компаративните студии на ИОПС.

Од 2016 како дел од Координациското тело на регулаторните институции за финансиска едукација во Република Северна Македонија, Агенцијата е членка на Меѓународната мрежа за финансиска едукација при Организацијата за економска соработка и развој (ИНФЕ-ОЕЦД). Мрежата е формирана 2008 година и членки се регулаторни институции, односно централни банки, министерства за финансии и агенции поврзани со супервизија на осигурувањето, инвестициите и пензиите. Мрежата претставува платформа за прибирање податоци за финансиска писменост, развивање анализи и споредбени извештаи и создавање инструменти за политики поврзани со финансиска едукација.

Агенцијата преку свој претставник и во 2018 активно учествува во изготвување на Национална програма за усвојување на правото на Европската унија и Извештајот за напредокот на Република Северна Македонија, како и на работните состаноци и поткомитети за внатрешен пазар и конкуренција и економско-финансиски прашања и статистика. Исто така, претставникот на Агенцијата учествува и во изготвување на Програма за економски реформи на Република Северна Македонија која годишно се доставува до Европската Унија.

12 Систем за управување со квалитет и систем за управување со информациска сигурност

МАПАС во текот на 2012 година започна со имплементација на барањата од меѓународниот стандард ISO 9001:2008 и истата успешно ја заокружи со сертификација од страна на сертификационо тело, DAS Certification Limited, акредитирнао од United Kingdom Accreditation Service (UKAS).

МАПАС, следејќи ги новините во работењето со управување со квалитет, како институција во Република Северна Македонија која ги препознава значењето, неопходноста и придобивките од воведениот систем за управување со квалитет, продолжи со примена и реализација на сите нови активности кои ги налага овој стандард во секојдневното работење. Се покажа и се потврди дека добро развиен и одржуван систем за управување со квалитет има позитивен придонес во и за остварување на целите во работење.

Со примената на ревизијата на стандардот, МАПАС своите оперативни процеси ги приспособи на барањата на новиот стандард ISO 9001:2015. Согласно барањата на новата верзија од стандардот се идентификувани ризици на ниво на организациони единици кои се водат во регистар на ризици.

Најновите измени се дел од тековната еволуција на овие стандарди, кои помагаат во решавање на клучни прашања како што се: широка употреба на стандарди за повеќе системи за управување во рамките на институцијата, интеграција на квалитетот во водењето на институцијата, како и севкупно олеснување на примената на стандардите. Овој систем кој е потврден од МКД СЕРТИФИКАТ, ја покажува подготвеноста на Агенцијата да докаже како се работи во институција каде се применуваат принципите на зрел систем за управување со квалитет и каде се демонстрираат силната обврзаност и заложба на раководството и целиот тим континуирано да го подобрува работење, сега и согласно новата ревизија на стандардот ISO 9001:2015, а во интерес за самата институција и за сите заинтересирани страни.

По успешната имплементацијата на ИСО 27001:2013 и сертификација во 2015 година, во текот на 2016 и 2017 година се започна со спојување (интегрирање) на системите за управување со квалитет и управување со информациска сигурност. Во текот на 2018 година се заврши процесот на интегрирање на двата система, од страна на Претставникот за квалитет и Одговорно лице за информациска сигурност во Агенцијата.

Во 2018 година, беше спроведена проверка од екстерни ревизори на сите процедури од Системот за управување со квалитет и на нивната реализација согласно стандардот, при што констатираа дека Агенцијата ги исполнува сите

критериуми за сертификација согласно стандардот ИСО 9001:2015. Во декември 2018 година беше извршена екстерна ревизија на систем за управување со информациска сигурност, која беше позитивна по што Агенцијата доби потврда за усогласеност со барањата на стандардот во која се наведе дека Агенцијата се стекнува со сертификат за стандардот ИСО 27001:2013.

Ваквите активности и сертифицирања претставуваат континуитет во успешната реализација на системот за менаџмент на квалитет по стандардот ISO 9001:2015 и успешно управување со безбедност на информации согласно стандардот ISO 27001:2013.

Претседател на Советот на експерти

Максуд Али

